

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

OBRAZLOŽITEV

Pobuda za spremembo odloka je izhajala iz interesa lastnikov zemljišč in potencialnih investitorjev, ki so želeli na območju arheološkega spomenika EŠD 6014 (Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa Gradišče pri Litiji za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 41/90 in 67/14) graditi nove objekte. Obstoječi varstveni režimi so na celotnem območju spomenika prepovedovali posege v prostor, ki bi lahko vplivali na arheološke ostaline, kar je v praksi pomenilo nedopustnost gradnje novih objektov.

Arheološko najdišče Roven-Gradišče tvorita železnodobna gomila na ledini Roven in utrdba, ki se nahaja na najvišji točki vzpetine, na ledini Gradišče. V starejši literaturi se omenja tudi prazgodovinska naselbina, katere obstoj pa ni možno potrditi ali ovreči brez predhodnih arheoloških raziskav. Najdišče predstavlja vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo in prostorom, saj so se na lokaciji ohranili arheološki zapisi in strukture, ki omogočajo preučevanje materialne kulture iz preteklih obdobj.

Zavod za varstvo kulturne dediščine je na podlagi zgoraj omenjenih pobud ponovno preučil območje spomenika, iz njega izločil posamezna zemljišča in pripravil nov predlog Odloka o razglasitvi arheološkega najdišča Roven – Gradišče za kulturni in zgodovinski spomenik. Zavod je kot priložo predlaganega odloka priložil Obrazec MK.KS.2014.1, kjer so opredeljeni obvezni elementi predloga za razglasitev nepremičnega kulturnega spomenika. Kulturnemu spomeniku je dodeljena enotna identifikacija dediščine (EID) 1-06014 (prej enotna številka dediščine, EŠD 6014).

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa Gradišče pri Litiji za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 41/90).

Sprejem predlaganega odloka nima neposrednih finančnih posledic z vidika Občine Šmartno pri Litiji.

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

Na podlagi prvega odstavka 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 odl.US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) in 14. člena Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 70/18) ter predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine št. 6224-0008/2025-1, z dne 17. 4. 2025 je Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji na __. redni seji dne ____ sprejel

ODLOK

o razglasitvi arheološkega najdišča Roven-Gradišče v Gradišču pri Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

(1) Za kulturne spomenike lokalnega pomena se razglasijo enote dediščine:

[Gradišče pri Litiji - Arheološko najdišče Roven-Gradišče \(EID: 1-06014\)](#)

(2) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev enot dediščine iz prejšnjega odstavka za spomenik lokalnega pomena (v nadaljnjem besedilu: spomenik), varovane sestavine spomenika, obseg spomenika, podobmočje spomenika, varstveni režim spomenika in varstveni režim podobmočja spomenika so določeni v prilogi, ki je sestavni del tega odloka (v nadaljnjem besedilu: priloga).

(3) Izvirnike načrtov, na katerih so prikazane meje spomenika, hranita občina in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod).

2. člen

(1) Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika sorazmerno s svojimi zmožnostmi omogočijo predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika javnosti. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika.

(2) Dodatne zahteve glede zagotavljanja javne dostopnosti spomenika so opredeljene v prilogi.

3. člen

(1) Za vse posege v spomenik je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda, razen če zakon, ki ureja varstvo kulturne dediščine ali graditev objektov, ne določa drugače.

4. člen

(1) Spomenik se označi s predpisano oznako skladno s predpisom, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov, tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika. Mikrolokacijo oznak določita v soglasju zavod in lastnik ali upravljavec spomenika.

(2) Morebitne dodatne zahteve oziroma izjeme za označitev so opredeljene v prilogi.

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

5. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

6. člen

V skladu s tretjim odstavkom 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) se v zemljiški knjigi po uradni dolžnosti zaznamuje status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prilogi v razdelku »Obseg spomenika«, in status vplivnega območja spomenika na nepremičninah, navedenih v prilogi v razdelku »Predkupna pravica v vplivnem območju« .

KONČNI DOLOČBI

7. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa Gradišče pri Litiji za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 41/90 in 67/14).

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka:

Šmartno pri Litiji, dne

Župan Občine Šmartno pri Litiji
Blaž Izlakar

Obvezni elementi predloga za razglasitev nepremičnega kulturnega spomenika

Datum: 01.12.2025

I. VRSTA SPOMENIKA

- ☒ spomenik lokalnega pomena
☐ spomenik državnega pomena

II. ENOTA DEDIŠČINE

EID: 1-06014

Ime enote: Gradišče pri Litiji - Arheološko najdišče Roven-Gradišče

Arhiv ZVKDS, OE Ljubljana.

III. OBSEG RAZGLASITVE

- ☒ posamezni spomenik
☐ spomeniško območje
☐ razglasitev na podlagi sporazuma
☐ enotno zavarovanje spomenika in narave

IV. OPIS ENOTE

Arheološko najdišče Roven-Gradišče tvorita železnodobna gomila na ledini Roven in utrdba na ledini Gradišče. V starejši literaturi se omenja tudi prazgodovinska naselbina, katere obstoj pa ne moremo brez terenskih raziskav potrditi ali ovreči. Utrdba se nahaja na najvišji točki vzpetine z arheološko indikativnim imenom »Gradišče«. Tu so ohranjeni temelji pravokotnega kamnitega objekta, zgrajenega iz masivnih lomljencev, ki v tlorisu meri približno 9 x 9 m. Pod

njim se nahajajo pravokotne izravnave/terase na katerih so bili v preteklosti postavljeni objekti. Območje izravnave/teras je na najbolj položnem, severozahodnem delu hriba, varoval globok linearen jarek. Glede na zbrane podatke sklepamo, da gre za ostanke do sedaj nepoznane utrjene srednjeveške postojanke. O tem posredno govori tudi ustno izročilo med prebivalci Gradišča o izginulem gradu in zakladu.

V. VREDNOTE, KI UTEMELJUJEJO RAZGLASITEV ZA KULTURNI SPOMENIK

Večperiodno najdišče s kompleksnimi arheološkimi ostalinami. Na lokaciji je ohranjena značilna železnodobna gomila, ki je nosilec informacij, ki prispevajo k poznavanju železnodobnih skupnosti. Utrdba na ledini Gradišče ima tipične elemente srednjeveške utrdb (težko dostopna lokacija, ki jo varuje obrambni jarek, ter masivni ostanki pravokotnega objekta-stolpa). V primerjavi drugimi lokacijami so prisotne tudi pravokotne izravnave na katerih so stali objekti, kar odstopa od ustaljenega vzorca poznanih srednjeveških utrdb na tem območju. V tem smislu lokacija presega lokalni okvir, in je pomemben nosilec informacij za poznavanje srednjeveških utrjenih postojank o katerih nimamo ohranjenih pisnih virov.

VI. VAROVANE SESTAVINE SPOMENIKA

- arheološke ostaline - prostorski kontekst arheološkega najdišča (avtentična lokacija) - vsebinski kontekst arheološkega najdišča (avtentična materialna substanca z zemeljskimi plastmi).

VII. OBSEG IN PODATKI O LASTNIKIH

VII.1. Spomenik

Parcele spomenika: Gradišče pri Litiji - Arheološko najdišče Roven-Gradišče				
Katastrska občina	Št. parcele	Obseg	Opis dela	Predkupna pravica
1839 - JABLANICA	566/5	CELA		DA
1839 - JABLANICA	566/6	CELA		DA
1839 - JABLANICA	567/5	CELA		NE
1839 - JABLANICA	523/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	523/1	CELA		NE
1839 - JABLANICA	569/5	CELA		NE
1839 - JABLANICA	566/3	CELA		NE
1839 - JABLANICA	524/1	CELA		DA
1839 - JABLANICA	566/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	569/8	CELA		NE
1839 - JABLANICA	524/8	CELA		NE
1839 - JABLANICA	569/3	CELA		NE
1839 - JABLANICA	567/1	CELA		NE
1839 - JABLANICA	568/1	CELA		NE
1839 - JABLANICA	524/4	CELA		NE
1839 - JABLANICA	558/2	DEL	vzhodni del parcele	NE
1839 - JABLANICA	525	CELA		NE

1839 - JABLANICA	563	CELA		NE
1839 - JABLANICA	565/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	555/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	524/2	CELA		DA
1839 - JABLANICA	565/1	CELA		DA
1839 - JABLANICA	562	CELA		NE
1839 - JABLANICA	556/1	CELA		NE
1839 - JABLANICA	564	CELA		NE
1839 - JABLANICA	555/1	CELA		NE
1839 - JABLANICA	561	CELA		NE
1839 - JABLANICA	555/4	CELA		NE
1839 - JABLANICA	559/1	CELA		DA
1839 - JABLANICA	555/3	CELA		NE
1839 - JABLANICA	560	CELA		NE
1839 - JABLANICA	559/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	554	CELA		NE
1839 - JABLANICA	524/7	CELA		NE
1839 - JABLANICA	566/4	CELA		NE
1839 - JABLANICA	567/6	CELA		NE
1839 - JABLANICA	567/4	CELA		NE
1839 - JABLANICA	567/2	CELA		NE
1839 - JABLANICA	567/3	CELA		NE

VIII. OPIS VARSTVENEGA REŽIMA SPOMENIKA

Za kulturni spomenik velja varstveni režim:

1. Iskanje arheoloških ostalin in uporaba iskalnikov kovin in drugih tehničnih sredstev za te namene nista dopustna.
2. Kdor najde na površju zemlje, pod njim ali v vodi arheološko ostalino, mora poskrbeti, da ostane ta nepoškodovana, ter o najdbi obvestiti ZVKDS.
3. V primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je treba ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja.
4. V prostor oziroma zemeljske plasti se posega izjemoma, če se na podlagi rezultatov predhodno opravljenih arheoloških raziskav izkaže, da je to možno.
5. Pred posegi v prostor oziroma zemeljske plasti je treba opraviti arheološke raziskave, s katerimi se natančneje določijo ukrepi varstva ali arheološke ostaline nadzorovano odstranijo. Arheološke raziskave obsegajo tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča.
6. V postopkih priprave prostorskih aktov se lahko zahteva izvedba arheoloških raziskav, s katerimi se natančneje določijo ukrepi varstva ali arheološke ostaline nadzorovano

odstranijo. Arheološke raziskave obsegajo tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča.

7. Znotraj podobmočja spomenika (parcele: 524/1, 524/2-del, 559/1-del, 565/1-del, 566/5-del in 566/6-del, vse k. o. Jablanica) posegi v prostor oziroma zemeljske plasti in izvajanje dejavnosti, kot so :

- odkopavanje in zasipavanje terena,
- globoko oranje, rigolanje in agromelioriranje,
- izkopavanje panjev in skal,
- odstranjevanje zidov, kamnitih grobelj in suhozidnih struktur,
- širitev obstoječih ali gradnja novih poti, gozdnih cest in vlak,
- širjenje stavbnih zemljišč, ki povečujejo pozidavo na škodo arheološkega najdišča,
- postavljanje ali gradnja trajnih ali začasnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča,
- vojaška in druga urjenja, ki povzročajo vibracije in eksplozije,
- odlaganje odpadkov in odvajanje oziroma izpuščanje odpadnih voda,
- vožnja z motornimi vozili,
- gospodarsko izkoriščanje rudnin oziroma kamnin, niso dopustni.

IX. OBVEZNOST JAVNE DOSTOPNOSTI SPOMENIKA

Da.

IX.1. Obveznost javne dostopnosti spomenika

Z aktom o razglasitvi je treba zagotoviti obveznost javne dostopnosti spomenika

☒ da ☐ ne

IX.2. Zahteve glede javne dostopnosti spomenika

ZVKD-1 narekuje, da mora biti obveznost javne dostopnosti spomenika v sorazmerju z zmožnostmi lastnika oziroma posestnika. Lokacija mora biti javno dostopna, saj lahko le tako se izvaja redni monitoring arheološkega najdišča. Prav tako mora biti omogočen dostop do sakralnega objekta.

X. USKLAJENOST Z REGISTROM NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

- ☒ Podatki v predlogu za razglasitev so v celoti usklajeni s podatki registra.
- ☐ Podatki v predlogu za razglasitev niso usklajeni z registrom, potrebna je sprememba vpisa.

Usklajenost preveril:

Mitja Pergar
ime in podpis

XI. GRAFIČNE PRILOGE

- ☒ Izris spomenika in vplivnega območja na DKN.
- ☒ Izris spomenika in vplivnega območja na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.

XII. DRUGE PRILOGE

- ☐ elaborat predloga za razglasitev
- ☐ inventarna knjiga premožnin

- ☐ kopija naravovarstvenih smernic
- ☐
- ☐
- ☐

Odgovorna konservator:

Mitja Pergar

ime in podpis

MITJA
PERGAR

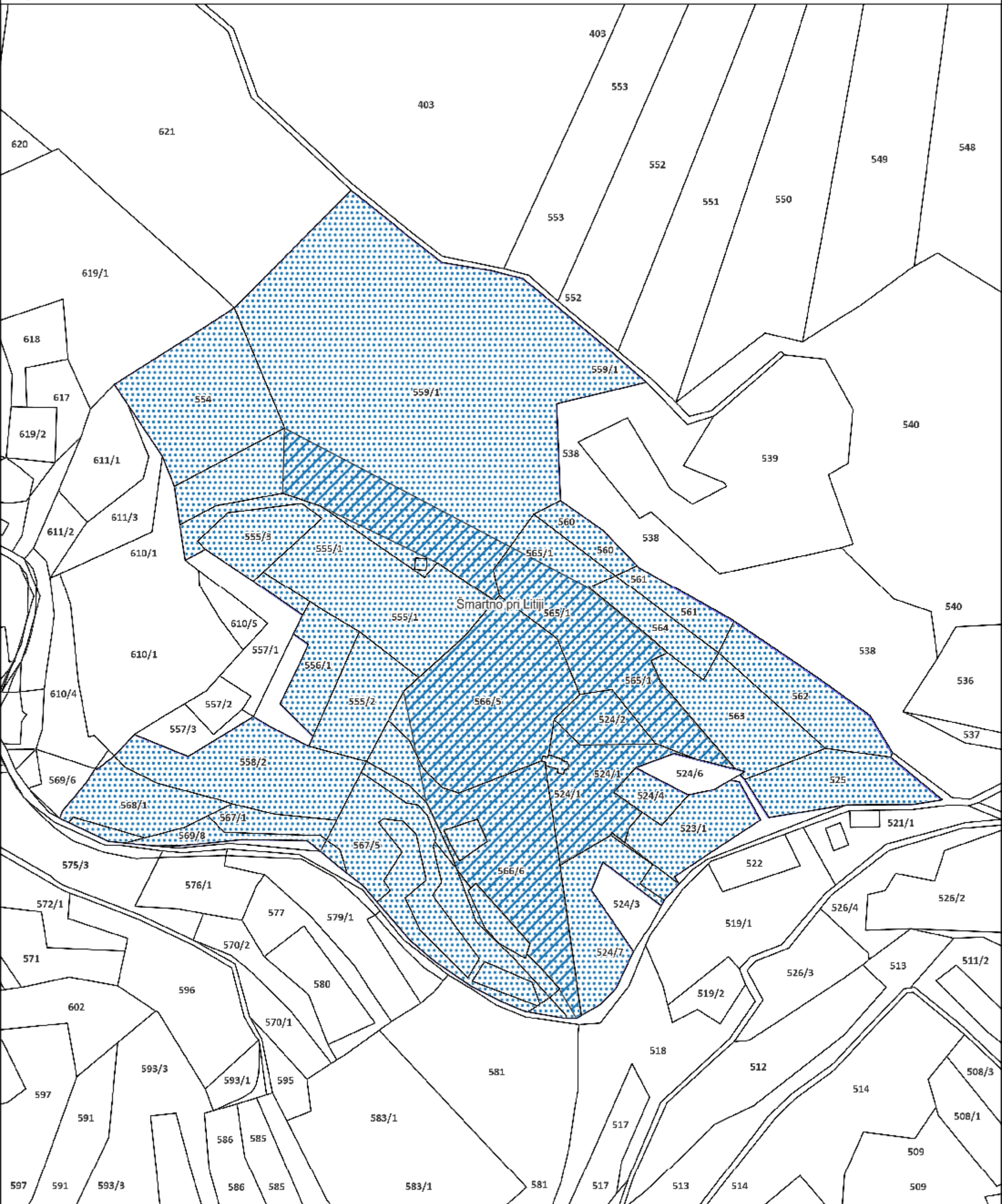
Digitalno podpisal
MITJA PERGAR
Datum: 2025.12.01
13:31:03 +01'00'

v. d. vodja območne enote:

dr. Robert Peskar

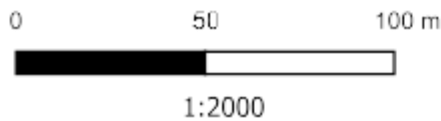
ime in podpis

ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE - ZVKDS
Št. dok.: 6224-0008/2025 - 2
Podpisnik: Robert Peskar
Izdajatelj: Republika Slovenija, SIGEN-CA G2
Št. potrdila: 656530160000000572D8082 Veljavnost: 26.10.2030
Datum in ura: 02.12.2025 09:26 Dokument je elektronsko podpisan.

Vir podatkov:
- Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo
Vir za kartografsko osnovo
- Kataster nepremičnin, Geodetska uprava RS

Datum izrisa : 01.12.2025

Legenda:

- Območje spomenika
- Podobmočje spomenika